

Rasspecifik Avelsstrategi för Pinscher

Pinscher- och Dvärgpinschersektionen i samarbete med SSPK

RAS-gruppen för Pinscher består av;
Eva Brunström
Emma Carle

Rasspecifik Avelsstrategi för Pinscher

Historik

Den tyska släthåriga pinschern är en av Europas allra äldsta raser. Redan under stenåldern hade germanerna, som befolkade norra Europa en liten hund som sprang runt husknutarna och jagade råttor. Genom olika gravfynd tror man att denna "ursprungliga" hundtyp som fanns hos germanerna var en liten pinscherliknande hund, som starkt påminde om dagens österrikiska pinscher. Troligen var den en ungefär en halvmeter hög, med schnauzeraktig päls och ett något spets-liknande utseende. I litteraturen så har den kallats för "torvhund" eller "torvspets", för att man har återfunnit rester av den kring stenåldersbebyggelsens torvhus.

Genom århundradena förändrades pinschern mycket litet, och man vet att denna medelstora hund var väl känd i 1500-talets Tyskland. Den finns bland annat avbildad på ett kopparstick från den tiden av den kände konstnären Lucas Cranach. Den användes då som gårdshund och råttjägare, och troligt är att man höll några stycken på varje gård som fick husera i stall och lador i jakten på intränglingar i form av både gnagare och människor.

Under senare hälften av 1800-talet delades så småningom "urpinschern" upp i två varianter, den släthåriga (som med tiden utvecklades till dagens pinscher), och den strävåriga (som med tiden utvecklades till dagens schnauzer). Hos båda dessa två varianter föddes dessutom ibland dvärgexemplar, som i sin tur gav upphov till dvärgvarianterna av raserna. Dessa har sedan finlipats var för sig, för att bli de raser de är idag.

Pinschern höll på att försvinna helt under umbärandena vid andra världskriget, och rasen minskade då drastiskt i antal. Den räddades emellertid åt eftervärlden av Hr. Werner Jung, som bl.a. återparade med dvärgpinscher för att rädda rasen. Han lyckades framgångsrikt rekonstruera den lilla gårdshunden, och hans böcker om pinschern, dess historia och rastypiska drag i form av utseende och temperament, är lika aktuella än idag. Dessa böcker är ännu hett eftersökta av rasentusiaster, trots att de inte finns översatta från originalspråket tyska.

Nuläge

Först år 1966 kom så pinschern till Sverige. Några år tidigare hade pinschern introducerats i Finland, där den rönt ett visst intresse både bland hundägare och uppfödare, vilket gjorde att förutsättningarna verkade lovande även i Sverige. Importerna till båda länderna kom från de allra bästa tyska kennlarna, framförallt från kennel von Birkenheide, vilken drevs av Hr. Werner Jung själv, och även från von Haingraben, vilken förestods av en annan rasentusiast, Hr. Hans Schneider. Och inte långt efter introduktionen i Sverige började pinschern även att införas i Norge.

Pinschers registreringssiffror i Sverige har varierat ganska mycket. Efter den första korta glansperioden under 60-och 70-talet, så drabbades pinschern av en rejäl svacka under 80-talet, och under några år av detta decennium så fanns det knappt någon uppfödning av rasen att tala om i vårt land. Denna svacka bestod fram till början av 90-talet, och registreringssiffrorna under 90-talets första hälft höll sig någonstans mellan 30-40 registrerade pinschervalpar per år.

År 1999 fick pinschern ett rejält uppsving registreringsmässigt sett med 69 registrerade valpar. Denna trend har också hållit i sig under de senaste åren, med 109 valpar under år 2003, och 148 valpar registrerade under år 2004. Det nya årtusendet har således fått en lyckosam start för pinschersns del.

Pinschern av idag är en väldigt trevlig och "lagom" ras. Den är smidig och elegant, blir c:a 45-50 cm hög, och är både pigg och aktiv. Den finns i färgerna röd (kan vara från hjortröd till guldbrun) eller svart med röda tantecken. Enligt rasstandarden skall den ge följande helhetsintryck: Pinschern är en släthårig, medelstor hund med stolt hållning och flytande linjer, elegant och kvadratisk byggd. Den är kraftig som schnauzern. Dess välutvecklade muskulatur framträder särskilt tydligt i rörelse under den släta pälsen.

En pinscher är både glad och livlig, men samtidigt kan den också vara rejält envis, och det med en god portion humor. Så den bör uppfostas med en kärleksfull men fast och konsekvent hand. Att tänka på pinschern som en stor hund i ett litet format är en utmärkt beskrivning! Har man i åtanke att pinschern kan vara en liten tuffing som behöver klara regler, så har man alla förutsättningar för att få en pigg och rolig hund!

Allt som allt är pinschern en glad, livlig och framåt hund, vilken passar till det mesta, t.ex. agility,

sök, spår, lydnad liksom olika aktiviteter i skogen, långa promenader samt mysiga kelstunder i soffan!

Population

De senaste fem åren har i genomsnitt registrerats 100 hundar per år i Sverige. Avelsarbetet har under de senaste åren bedrivits med en låg genomsnittlig inavelsgrad och endast ett mycket litet antal parningar där föräldrarna varit närmare släkt än kusiner. Många uppfödare har sökt sig utomlands för att bredda avelsmaterialet.

Det är väsentligt att avelsarbetet även fortsättningsvis bedrivs så att vi får en utökad tillgänglig avelsbas och ett ökat antal djur använda i aveln.

Målsättning:

Att under den kommande femårsperioden hålla den genomsnittliga inavelsgraden på 2,5 % eller lägre.

Inga enskilda kombinationer över 6,25 % (kusinparning)

Ingen hund bör lämna mer än 25 avkommor (25 % av de senaste fem årens registreringar) och inte mer än 2 gånger så många barnbarn.

Strategi:

Publicera kullarnas inavelsgrader på hemsidan.

Publicera statistik över barn och barnbarn på hemsidan.

Hälsa

Skador och sjukdomar

Vi har haft tillgång till fem års skadestatistik från de två största bolagen, Agria och If. Denna statistik är inte heltäckande bl a på grund av:

- vissa skadors kostnad understiger självrisken och kommer då aldrig med i statistiken
- flera skadetyper samma hund
- samma skadetyper flera gånger på samma hund

Vi har försökt utesluta skador som inte kan relateras till nedärvbarhet, t ex stick- och bitsår, trafikskador o dyl. Därefter har sammanställts en enkät som skickades ut under december 2004. Enkäten omfattade även allmänna frågor och frågor om mentaliteten hos hundarna.

Utsända enkäter	393
Antal svar	243
Svarsfrekvens	61,8 %

Av dom 243 svaren har 118 avsett enbart hane/hanar, 110 enbart tik/tikar och 13 både hane och tik. Svaren representerar totalt 299 hundar.

Enkäten visar generellt att pinscher är en frisk ras med ett fåtal problem som rimligen kan relateras till ärftlighet och ett fåtal problem där ärftligheten inte är fastställd.

14,1 % av hundarna har haft *vaccinationskomplikationer*, i flera fall med epilepsiliknande kramper varför samma hund kan förekomma under två rubriker för samma åkomma. Dessa komplikationer förekommer så gott som uteslutande i samband med den sk 12-veckors vaccineringen och uppträder c:a 10 dagar efter vaccinationstillfället.

Målsättning: att minska andelen hundar med vaccinationskomplikationer till under 10 % till 2010.

Strategi: alla vaccinationskomplikationer rapporteras till avelsrådet för att ge en uppfattning om komplikationerna följer vissa linjer, vilket skulle möjliggöra ett bättre ställningstagande till om en viss kombination innebär ökade risker för vaccinationskomplikationer.

Drygt 53 % av hundarna har haft *problem med öronen*, främst öronlappssår. Detta är vanligast hos valpar och unghundar och i samband med kyla och regn.

Målsättning: att halvera andelen hundar med problem med öronlappssår till 2010.

Strategi: Öka informationen till valpköparna om behandling av öronlappssår och om förebyggande åtgärder.

Höfter

Fram t o m 2005-04-25 har 129 pinschrar HD-röntgats. Av dessa har 114 eller drygt 88 % grad A eller B och är därmed HD-fria. Även om man från veterinärt håll anser att grad C eller D för en så lätt hund som pinschern inte inverkar på hundens möjligheter till ett bra liv bör man eftersträva känd HD-status hos föräldradjuret för att hålla andelen "HD-fria" valpar så hög som möjligt.

Målsättning: att alla föräldradjur skall vara HD-röntgade före första parning till 2010.

Strategi: Att informera valpköpare och uppfödare om nyttan med detta.

Ögon

Ögonlysningsresultat hos pinscher har registrerats officiellt sedan 2002-07-01. I det officiella materialet finns endast en handfull hundar med anmärkning. Inte heller enkäten visar på något stort antal fall av nedärvida sjukdomar. I Finland och Tyskland har man mer omfattande statistik som omfattar en längre tidsperiod och där anser man att problemet bör beaktas. Eftersom vi har avelssamarbete med bl a de bägge länderna bör vi även i Sverige följa upp hur statusen är beträffande ögon hos svenska pinschrar.

Målsättning: att alla föräldradjur skall vara ögonlysta före första parning till 2010.

Strategi: Att informera valpköpare och uppfödare om nyttan med detta.

-

Mentalitet

Sedan c:a 8 år tillbaka har allt fler uppfödare använt sig av "Mentalbeskrivning av hund". Fram t o m 2005-03-02 hade 160 beskrivningar sammanställts av Genetica. Resultatet för rasen presenteras i ett spindeldiagram i bilaga 1. För att komplettera bilden av pinschrarernas mentalitet ställdes också ett antal frågor i enkäten.

Sammantaget ger rasprofilen för pinscher intrycket av en ras som är vänligt inställd till sin omgivning, men ganska ointresserad av främlingar. Den tycks ha relativt lätt för att koppla av, men är ändå uppmärksam mot sin omgivning. Den verkar också vara balanserad avseende hot, dvs den måste bli övertygad om det hotfulla i en situation för att själv svara med hot och så snart hotet försvunnit, tycks den inte ha några större problem med att avreagera. Dock tycks det finnas anlag för rädsla avseende ljudkänslighet, något som yttrar sig både vid plötsligt skrammel och vid skott, vilket ställer högre krav på avel och noggrann miljöträning.

Svaren i enkäten bekräftar denna bild. Hos en liten andel hundar (<10 %) är det vanligt eller mycket vanligt med rädsla för eller aggressioner mot såväl andra hundar som människor. C.a 65 % av hundarna har uttalat revirförsvar, 32 % har ett stort viltintresse och c:a 20 % är rymningsbenägna. Mer än var fjärde hund är rädd för kraftiga ljud, typ skott, åska eller fyrverkerier. Många hundar (c:a 59 %) har stort behov av fysisk och mental aktivitet. Nästan 90 % av hundarna har lätt för att koppla av och c:a 85 % har stort behov av närhet. 16 % av hundarna har slutligen problem att vara ensamma.

Önskvärt är att uppfödare och valpköpare fortsätter att MH-beskriva sina pinschrar, helst i en ännu större omfattning, för att få ett bredare underlag från flera olika kennlar, blodslinjer och gärna hela kullar.

Målsättning: att minska graden av rädslor inom rasen.

Strategi: Verka för att fler pinschrar mentalbeskrivs.

För att avelsdjuren skall vara mentalt färdigutvecklade bör avelsdebuten ske för hanar tidigast vid två års ålder och för tikar tidigast vid tredje löpet.

Undvika parningar där bägge föräldradjuren har uttalade rädslor.

KÄLLOR:

Genetica,

Skadestatistik från försäkringsbolag,

RAS-enkät pinscher

Birgitta Holmlund, Therése Bernquist, Cathrine Eklöf

Uppfödare och hundägare